

Naši rojaki za morjem.

(Spisal Ant. Sušnik.)

Biščimo v duhu preko Atlantskega morja slovenske rojake! Ta obisk ne bode samo za-

nimiv, temveč i precej poučen. Zbok raznih vzrokov so zapustili staro domovino svojo, da si poiščejo novega,

Alojzij Plut, slovenski misijonar v Ameriki.

boljšega domovja in si ondi ustanové srečo, po kateri so tu hrepeneli zamán. So-li dosegli vse to v daljni tujini za

morjem, česar so iskali? — Med bojevnikih za krščansko omiko v Zjedinjenih državah ameriških niso poslednji misi-

jonarji-duhovniki; med njimi je dokaj slovenskih, ki se onkraj morja žrtvujejo za svoje rojake, razkropljene po Ameriki. Tam so oni učitelji in vodniki; a stare domovine svoje ne zabijo.

Po Zjedinjenih državah je raztresenih mnogo slovenskih naselbin. Na kakih podstavah so neki utemeljene? Povsod je središče katoliška cerkev. Ko se iznebé prvih skrbij za vsakdanji kruh, takoj se združijo za višje delo, za zgradbo cerkve, in ne strašijo se nobenih žrtev, dokler nimajo v svoji sredi duhovnika. Tiste naselbine, katerim se to posreči, rešene so in varne, in sicer v verskem kakor v narodnem oziru, zakaj družba svetega Mohora šteje tudi med ameriškimi Slovenci mnogo udov.

Ta gorečnost naših rojakov je vzbudila celo vrsto odločnih delaveev, kateri so zapustili drago domovino, sorodnike in znance svoje jedino v to svrhu, da prinesó duhovno pomoč rojakom svojim v daljni tujini. Kjer je bila beda največja, kjer je trlo obupanje zapuščene rojake naše, tje je prinesel uteho in nádejo slovenski duhovnik, misijonar. Slava tem vrlim delavcem za krščansko omiko! Kaj bi bilo postalo iz rojakov naših, iz slovenskih izseljencev, ako bi ne bili prišli za njimi zvesti sluge svete cerkve! Da doslej niso utonili vsi v morju nevere in tujstva, to zaslugo ima katoliško-slovensko blagovestje.

Slovenci smemo ponosni biti, da imamo med ameriškimi škofi dva rojaka, in sicer gg. Vertina in Mraka; drugi slovanski izseljenci nimajo niti jednega.

Med 61 škofi nahaja se 1 kardinal-nadžkof, 11 nadškofov, 6 apostolskih vikarjev in 7 prefektov; največ je Ircev. Med duhovniki, katerih je 8000, je tretjina Nemcev. Število slovenskih misijo-

narjev se pa ne vjema s številom slovenskih izseljencev.

Največ slovenskih izseljencev nahaja se v severoameriških državah: Illinois, Minnesota, Ohio, New-York, Nebraska, Wiscousin, Jova, Teksas, Missouri, Kansas in Dakota, celó v južni Ameriki (Braziliji).

Minnesota ima nadškofa v Št. Pavlu, Ramsey Co., pa še novega škofa in tudi svoje semenišče »St. Thomas Seminary«. Tu je gosp. Peter Jeram misijonar. V Št. Pavlu pa pastirujejo č. gg.: J. Stariha, J. Trobec, A. Plut (Hall Ave), J. Buh (Little Falls) in J. Ogulin (Horon Lack). Pri sv. Štefanu, Brockway (Minnesota) župnikuje č. g. Cir. Zupan; tu ima družba sv. Mohora 19 udov, in pri sv. Antonu, Krain-Townu (Minnesota) pet. Č. g. Iv. Solnee, ki se je lani mudil v svoji domovini, je osebito skrbni oče v Owatoni, Litomišlju in Moravi. V Belle-Praire-i posluje kot misijonar mnogo let č. gospod Ign. Tomazin iz Ljubljane. V Wiscousinu pastirujeta gg. V. Kristan in Ign. Lazar; v Rod-Incketu gg. Jos. Zalokar in Janez Pavlin iz Podbrezja na Gorenjskem. V Parami (West-Newton) šteje Mohorjeva družba 12 udov.

Morebiti sem kakega slovenskega misijonarja zgrešil, ker je težko dobiti popoln pregled raztresenih duhovnikov. Novi duhovniki ne prihajajo le iz naših domačih krajev, kakor n. pr. nedavno g. Fr. Šusteršič z Glinic pri Ljubljani, ampak tudi iz ameriških semenišč. Tudi od drugod prihajajo misijonarji, n. pr. iz Švice, Belgije, Kanade itd.

Drugačno je pastirovanje v stari domovini, drugačno v novi za morjem; drugačno v primorskih mestih, drugačno na zapadu, po mestih in po deželi med farmarji. Tu je duhovnik vse: sveto-valec, tolažnik, zdravnik, učitelj, tolmač,

buditelj narodnosti in rodnega jezika, rekel bi, »pionir« omike na daljnem zapadu. Število slovenskih duhovnikov v Ameriki svedoči o našem pogumu, pa nam je tudi najbolje poročstvo, da se izseljenci ne bodo izneverili katoliški cerkvi in slovenskemu rodu.

Kdor bere časnike, vé, da nevarnost za vero in narodnost pri naših rojakih v Ameriki ni majhna: ker morajo skrbeti za obstanek, ker morajo neumorno delati, ker se tam vse peha za časnim dobičkom, prav lahko pozabijo ljudje višjih potreb. Le cerkev in šola moreta odvrčati to nevarnost. Zato želimo iskreno, da bi cerkev in šola cvetli

kot dva krepka cveta na enem stebli pri naših rojakih v Ameriki.

Davno se že razodeva iskrena želja, da se ustanovi veliko slovensko duhovsko semenišče za Ameriko, zakaj še vedno je mnogo naselbin brez duhov-

nika, tudi slovenskih. V državi Colorado n. pr. se nahaja samo iz Št. Jurija pod Ljubljano nad 60 oseb, večinoma moških, ki delajo po rudnikih in tovarnah, ki so popolnoma brez dušnega pastirja. Dal Bog, da tudi oni in drugi dobé dušnega pomočnika in vodnika! ¹⁾

— S tem pa nikakor ne zagovarjamo izseljevanja in ga ne priporočamo. Marveč vemo, da je največkrat veliko zlo za dušo in telo. Slišali smo od več stranij, da prihajajo mnogi Američani domov pokvarjeni in so tudi domačinom izpodtika. Po Dolenjskem jako tožijo, koliko škode dela Amerika. Iz tega spoznavamo toliko bolje,

kako je treba pomoči našim rojakom za morjem.

¹⁾ Po tej poti pošiljamo rojakom svojim, naročnikom iz Amerike, iskreno prošnjo, naj nam poročajo kaj zanimivega iz novega sveta v staro domovino. Uredn.

Janez Vertin, slovenski škof v Ameriki.

